

Nr 275.

Av herr **Wirtén m. fl.**, om pension åt skriftställaren V. Langlet och hans hustru.

Lektor Valdemar Langlet, som är född den 17 december 1872, har gjort sitt namn känt genom insatser på olika områden. Samtidigt med att han under de första tre decennierna av detta århundrade utövade journalistverksamhet gjorde han stora insatser i det frivilliga folkbildningsarbetets tjänst samt i organisationer med kontakter med utlandet. Sålunda var han sekreterare i Svenska turistföreningen 1907—1909, i Folkbildningsförbundet 1908—1910 samt i Föreningen Norden 1924—1928. Langlet arrangerade vidare ett antal resor för journalister i Sverige och utlandet. Under sin verksamhet har han hållit närmare 600 föreläsningar inom landet. 1932 tillträdde han befattningen som svensk universitetslektor i Budapest med en blygsam årlig ersättning av 1 500 kronor. Samtidigt upprätthöll han åren 1933—1945 viss tjänst vid det svenska generalkonsulatet och senare vid beskickningen i Budapest. Under denna tid bidrog han på ett mycket förtjänstfullt sätt till den kulturlivets blomstring, som ägde rum inom den skandinaviska kolonien i Ungern. Langlet arrangerade ett livligt utbyte av föreläsare, utställningar och konserter med skandinaviska inslag, och han stimulerade till utgivande av skandinavisk litteratur på ungerska och ungersk litteratur i de skandinaviska länderna.

Åren 1944 och 1945 var Langlet delegat för Svenska röda korset och ledde dess omfattande hjälpaktion i Ungern. Under denna för det ungerska folket så svåra tid gjorde Langlet och hans maka (född 1896 i Petersburg) utomordentliga humanitära insatser. En f. d. ministerialsekreterare i ungerska inrikesdepartementet, László von Beökönyi, har skildrat Langlets insatser under dessa år i bland annat följande ordalag:

»Då nazisternas tryck började att hårdna i Ungern utnämndes han (Langlet) år 1944 till Svenska röda korsets delegat i Ungern.

I denna egenskap uppbyggde han inom mycket kort tid en väldig organisation med syfte att rädda människor och deras egendom undan nazisternas terror. Det var beundransvärt att bevittna den då 72-årige mannens arbete, som bokstavigt talat pågick dag och natt, att se hur han upplät sitt eget hem och offrade varje spår av bekvämlighet för de förföljda, hur han besökte de olika ställen (de torde ha uppgått till ett 30- eller 40-tal) där Röda korset utövade sin välgörande verksamhet.

Men Langlets verksamhet var inte blott begränsad till Budapest. På

olika ställen i provinsen ställdes gårdar — bland annat undertecknads gods — till Röda korsets förfogande, och Langlet fann även tid att inreda dem för Röda korsets räkning och besöka dem.

Undertecknad häktades av nazisterna den 1/12 1944 och kan därför inte yttra sig om Langlets insats efter denna tid. Men från alla, som kände hans verksamhet därefter, kan man höra att hans insats ytterligare intensifierades och att han med ständig fara för sitt eget liv visat ett enastående personligt mod under den nazistiska terrorn.»

Utom denna rent mänskliga hjälp kunde Langlet ställa flyktingar och förföljda under tillfälligt svenskt skydd genom utställande av skyddspass. Härigenom räddades stora skaror av människor, som hotades av nazisterna. Att Langlet för sin verksamhet på detta område mött viss kritik är inte obekant. Kritiken gäller dock inte den mänskliga sidan av saken utan t. ex. om inte ett för stort antal svenska skyddspass utfärdades. När skaror av jagade människor under denna terrortid sökte sig till makarna Langlet, kanske det är förklarligt, om inte dessa ting sköttes så att de blevo invändningsfria från alla håll. Kvar står dock som ett odiskutabelt faktum den behjärtade och av stor offervillighet burna insatsen till nödställda människors hjälp, en insats som icke någon velat förringa.

Makarna Langlets insatser ha i Budapest hyllats bland annat genom att en gata och en skola bära Valdemar Langlets namn.

Svenska röda korset och utrikesdepartementet böra ha möjlighet att vitsorda ovanstående omdömen.

När nu makarna Langlet leva i vårt land under blygsamma ekonomiska förhållanden, synes det vara berättigat, att riksdagen genom en pension visar sin uppskattning av deras insatser i humanitetens tjänst.

Vi vilja därför föreslå,

att riksdagen beviljar makarna Langlet en pension på belopp riksdagen finner skäligt.

Stockholm den 26 januari 1951.

K. Gust. Wirtén.

Gust. Larsson,
Julita.

Elis Håstad.

Manne Ståhl.

Sven Wedén.

David Boman
i Stafsund.

Edvin Jacobsson
i Igelsbo.

Ossian Sehlstedt.

Ragnar Ekström.

Sven Antby.

Jean Braconier.

Margit Vinge.